

პაატა შამუგია

შეცდომების გასწორება

გული მწყდება, რომ რაღაც შეცდომები,
რომლებიც შემეძლო დამეშვა,
არ დავუშვი
და ხელიდან გავუშვი
არაერთი
შესანიშნავი შეცდომის დაშვების შანსი.

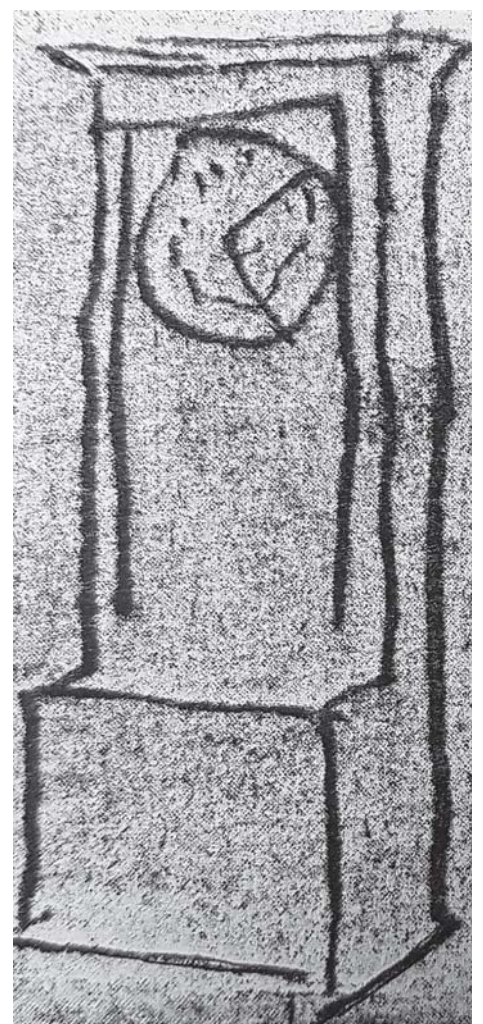
გვიანია სინანული,
აზრი დაკარგა ჩრდილთან ბრძოლამ —
ერთ შეცდომაში ორჯერ ვერ შეხვალ,
ვერ მოაწონებ თავს მეორედ,
თავს აღარაფრით ჩაგადენინებს.

არადა, იყო ერთი-ორი კარგი შეცდომა,
განა არ იყო!
მაგრამ ისინი — დახვეწილები, სახიფათოები —
ხელიდან გამექცნენ
და ჩემთვის განკუთვნილ შეცდომებს
ახლა უკვე სხვები სჩადიან.

განა მე ვერ შევცდებოდი უფრო გამეტებით,
უფრო ფატალურ შეცდომებს განა ვერ ჩავიდენდი,
მაგრამ გამექცა შესაფერისი წამი
და ახლა დანანებით ვუყურებ,
ეს დილეთანტი შეცდომილები
როგორ გემოსაც კი ვერ ატანენ
თითოეულ გადასარევ შეცდომას,
რომელიც ძალიან მომიხდებოდა
და ძალიან მოვუხდებოდი,
რადგან ძალიან შევცდებოდი
ლამაზად და უიმედოდ
და სასონარმკვეთად.

ხშირად ვოცნებობ მათზე,
ლამლამობით მესიზმრება,
თითქოს ყველაზე დიდ
და ყველაზე მიუტევებელ
შეცდომებს ვუშვებ
და სიხარულისგან მელვიძება.

IV

გალაკტიონ ტაბიძის ნახატი

ვახტანგ ჯავახაძე

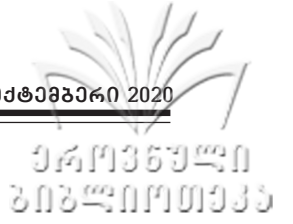

ციკლიდან — „ისევ გალაკტიონი“

ჯონ — არა მაინ — რიდი

1924 წლის 18 ივლისს გალაკტიონმა ოლიას თბილისიდან ბორჯომში წერილი გაუგზავნა:
— ჩემი წიგნის გადაწერა დავიწყე. წიგნი მზად მექნება ორ კვირაში. პირველი ავვისტოდან შევუდგები ბეჭდვას და დავამთავრებ 15-ში.
— წიგნის დაბეჭდვამდე ცოტა იოლად უნდა წავიდე.
— უნდა მიყურო, როგორც ენერგიით ვმუშაობ წიგნზე.
— „ჯონ რიდი“ — ახდენს პირდაპირ სენსაციას — თუმცა ჯერ არ გამოსულა. ჟურნალი დაბეჭდილია. გამოვა დღეს ან ხვალ.
ვინ იყო ბოლოს და ბოლოს ეს ამერიკელი, გალაკტიონის შედეგების ზონაში რომ შემოიჭრა და ათასსტრიქონიანი ვერლიბრის მხოლოდ მინურულს გამოგვეცხადა?

VI

როსტომ ჩხეიძე

ციკლიდან

„ციცხლისპირული ჩაფიქრებანი“

**ღირდა ლოდინად
ათნლელეზისაც**
ტომას ვულფის
ორი რომანი —
ერთდროულად

თუ რაიმე აკლდა ჩვენს ლიტერატურას, უთუოდ ტომას ვულფის რომანებიც, ამ წინის ის ოთხი საუკეთესო ქმნილება, რომელთაგან ერთიც კი არ ამეტყველებულიყო ქართულად.

წლები გადიოდა. ლიტერატურული ხარვეზები თანდათან ივსებოდა. მაგრამ ამ ხარვეზს არა და არ ადგებოდა საშველი.

ის ოთხი რომანი აუღებელ ციხე-სიმაგრედ რჩებოდა, არადა ნამოწყებობა მდებარე ადამიანი წამოიწყებდა სხვადასხვა დროს მათ გადმოქართულებაზე ზრუნვას, მაგრამ მცდელობა ცალკეულ ფრაგმენტებს ვერ გასცილებდა, მიუხედავად იმისა, რომ გარეგნულად ტომას ვულფის სტილური მანერა არ არის რთული.

თუმცა რთულიც რომ ყოფილიყო, რა ბედნაა, აგერ უილიამ ფოლკნერის რომანების დიდებული თარგმანები ჩამოგვიმწკრივდა, ჯეიმზ ჯოისიც გაგვიშინაურდა და მარსელ პრუსტის რომან-ეპოპეასაც წარმატებით შეუყვინენ... აღარაფერი რომ ითქვას სხვა რთული სტილისტიკის მწერლებზე, ორმაგი და ხან სამმაგი პლანის რომ უნდა გადმოგვღოს.

და მაშ აქ რა ხდებოდა, განა რა ჯადოსნურ წრეში მოქცეულიყო ტომას ვულფი, ერთი რაღაა, ერთ რომანსაც რომ ვერ შემოეღვნა ჩვენს ენობრივ სივრცეში?!

რა ჯადოსნურ წრეში და: მოჩვენებითი სიიოლის მიღმა ჩამალულ სირთულეს, გაშლილ, ხვავრიელ ეპიკურ თხრობაში ჩანსულ ნატიფ ლირიზმსა და რომანტიკულ სულს, სევდასა და ყრუ ტკივილის ფეთქვას, რაც ასე ანათესავებდა ტომას ვულფს ჩარლზ დიკენსთან, ოლონდ იმ განსხვავებით, რომ:

დიკენსთან სიუჟეტიც მძაფრია და ამადლეველი, და თუ ღრმა ადამიანური სევდა, ლირიზმი და რომანტიკა ხელიდან გაგექრება, რაღაც მაინც დაგრჩება, მკითხველს შორეულ შთაბეჭდილებას რომ შეუქმნის ინგლისელ რომანისტზე.

ტომას ვულფთან კი სიუჟეტები არ გამოიჩნევა რაღაც განსაკუთრებული სიმძაფრითა და ამადლეველობით, და თუ სტილურ ექსპრესიასა და მის იდუმალ წყარობებს ვერ მოუძებნი შესაფერის ქსოვილს შენს ენაზე, ხელთ აღარაფერი შეგრჩება, ის შორეულიც კი, და სრული მარცხის წინაშე აღმოჩნდება.

და როგორ გინდა: გარისკო და... კრახით დაგიმთავრდეს ვეება რომანების გადმოქართულება. ასე შეიძლება აღმოჩნდეს შენდაუნებურად ამ არჩევანის წინაშე: ან ყველაფერი, ან არაფერი. ჰენრიკ ბუნდენისა და ვაჟა-ფშაველას გმირების ზნეობრივი და ეთიკური იმპერატივი ამ შემთხვევაში ერთდერითი გზაა მთარგმნელისათვის, სწორედ ამ არჩევანის წინაშე რომ დადგებოდნენ წინო ქაჯაიაც და თაკო ჭილაძეც, როდესაც ხელს მოჰკიდებდნენ:

ერთი პირველ რომანს ამ რჩეული ამერიკელისა — „მოხედე შენს სახლს, ანგელოზო“

და მეორე კი უკანასკნელ რომანს, რომლის გამოსვლასაც მწერალი სიცოცხლეში ვერც მოესწრებოდა — „შინ ველარასოდეს დაბრუნდები“.

და არჩევანი გამართლდებოდა და სავსებითად გამართლდებოდა იმით, რომ: ორივე მთარგმნელი სწორედ იმ „ყველაფერს“ მოიპოვებდა.

და ამ ორივე ნიგნს ერთდროულად გამოიტანდა სამზოვზე „არტანუჯი“, რომლის ღვაწლსაც თითქოს ვაფასებთ, მაგრამ ისეც ვერა, როგორც იმსახურებს, არადა როგორი დღესასწაული მოგვიწყო თუნდაც ამ ორი ვეება რომანის გამოცემით.

დღესასწაული გადაუჭარბებლად ითქვას.

იმ „ყველაფერის“ წყალობით შეგიძლიათ შეიგრძნოთ ტომას ვულფის მწერლური ხელოვნების სიღამაზეც და შთაბეჭდილობაც, გამჭვირვალე ქვეტექსტებიც და მიწინაშეხანის, ქვედა დინებათუ თუ მიწინაშედეგებიც, დილოგების ნახევარტონებში ჩამალული სათქმელიც, პერსონაჟთა მეტყველების თავისებურებანიც და ყოფითობის ის უჩვეულო ხიბლიც და ძალაც, რასაც ნაკლებად ან სრულადაც ვერ ვაფასებთ, და ამიტომ ვერც შევიგრძნობთ თვითეული წუთისა და წამის განუყოფლობას, მათში ჩანსხილ მარადიულობას, და რატომღაც წარმავლად გვეჩვენება მირაჟებსა და ილუზიებს გამოკიდებულით.

ტომას ვულფი დაგვაფასებინებს, ეს ორი რომანი შეგვაცნობინებს წამისა და წუთის სიდიადესაც და განუყოფლობასაც, ამერიკული ცხოვრების ყაიდასა და თავისებურებებშიც ჩაგვახედებს და საკაცობრიო სატიკვარსაც ძალუმად გვაგრძნობინებს.

რომანის „შინ ველარასოდეს დაბრუნდები“ ფინალურ მონაკვეთში მწერალი ისეთი ადგზნებულია და ცდილობს, დაიმახსოვროს და გულსა და გონებაზე აღიბექდოს ყველა სახე, რაც მის გარშემო ჩაივლის ხალხის შუაგულ ნაკადში ტრიალისას

— აშკარად გული უგრძობს, ალსასრული აგერ-აგერ ჩამსაფრებიანო, და ლამობს წუთისოფლიდან გაიყოლიოს რაც შეიძლება მეტი შთაბეჭდილება და მეტი ადამიანის გარეგნობა...

აქ უბრალოდ ზედაპირზე უნდა ამომსკდარიყო ტომას ვულფის ეს სწრაფვა, იმთავითვე რომ მოსდევდა და პირველ რომანშივე მთელი სისავსით გადაიშლებოდა — ყმანვილური ფინი და ლტოლვა ყველაფრის შეცნობისა; დაუოკებელი წარმოსახვა — ერთი პატარა პროვინციული ქალაქიდან მთელს კაცობრიობას რომ ელაპარაკები შინაგანი მეტყველების წყალობით, ფურცლებზეც რომ უნდა გადმოიღვაროს ეს უჩვეულო დიალოგი და ლამის მწერალმაც ველარ შეაჩეროს წარღვნასავით მოვარდნილი ნაკადი სიტყვებისა, არამცთუ მთარგმნელმა.

მაგრამ მაინც შეაჩერებდა მწერალი და კალაპოტშიც მოაქცევდა.

ქართული მთარგმნელებიც შეაჩერებდნენ.

„დაკარგული ბიჭი“ მხოლოდ ნოველის სათაურად არ შეერჩია ტომას ვულფს — ადამიანის დაკარგულობას განიცდიდა და მისტიროდა, და შეეცდებოდა წინ აღდგომოდა ამ წუთისოფლურ ტრაგედიას წამის მოხელთებთა და მთელი ცხოვრების დატევით ქინძისთავზე, ფოლკნერსაც რომ ასე ეოცნებებოდა.

ამ გრანდიოზული ჩანაფიქრის ერთი ელვარე სვეტია „მოხედე შენს სახლს, ანგელოზო“.

მეორე ელვარე სვეტი — „შინ ველარასოდეს დაბრუნდები“.

მათ შორის კიდევ ორი სვეტი რომ უნდა აღმართულიყო: „კლდე და აბლაზოდა“ და „დროისა და მდინარის შესახებ“.

ოთხივე რომანი კი მავედრებულ ხელეებს უნდა დამსგავსებოდა, თაღად ჯერ-ჯერობით ზეცა რომ გადაეფარებოდა, რატილა არ დასცალდებოდა ტომას ვულფს მოგუშაბათაბა.

მაგრამ ნუგეშად მაინც დაუტოვებდა ამერიკასაც და კაცობრიობასაც ამ სვეტებს, რომელთაგან ორი ან უკვე ჩვენდა ნუგეშადაც რომ გარდასახულია და შემომტეხია ჩვენი მწერლობისა და კულტურის მთავარ მდინარებსა.

და თუ ამ ხელოვნებით უნდა შესხმოდა ხორცი ამ რომანთა ქართულ ორეულებს, წინო ქაჯაია და თაკო ჭილაძე რასაც მიაღწიეს, ღირდა ლოდინად წლებისაც და ათწლეულებისაც, როგორ არა ღირდა!..

რომანი და მკვინვარება

დამარხული ცხოვრების ამბად განიზრახავდა ტომას ვულფი თავის პირველ რომანს — „მოხედე შენს სახლს, ანგელოზო“ — და ასეც მიანერდა ქვესათაურად ანუ თავისებურ ვარიაციად მარსელ პრუსტის რომანთა ციკლის სახელწოდებისა: „დაკარგული დროის ძიებანი“.

არავინ აუხირდებოდა ფრანგ მწერალს, რატომ არის შენი რომანები ავტობიოგრაფიულიო, რასაც სახელწოდება იმთავითვე მიანიშნებდა, მაგრამ ტომას ვულფს გული უგრძობდა, მისი რომანის ავტობიოგრაფიული საფანელი დიდ ვნებათაღელვას რომ გამოიწვევდა (ასეთ მძვინვარებას მაინც არ მოელოდა!), და ამიტომაც შეეცდებოდა მკითხველისადმი მიმართვა სწორედ ამ სტრიქონებით გაეხსნა:

ავტორს რომანი იმ ამბებზე რომ დაენერა, რაც ახლა შორს იყო და დაკარგული, მაგრამ ოდესღაც მის ცხოვრებას შეადგენდა.

და თუ ეტყოდნენ: წიგნი ავტობიოგრაფიულიაო, — ვერას მიუგებდათ იმ უბრალო მიზეზით, რომ: ყველა სეროზული პროზაული ნაწარმოები ავტობიოგრაფიულად მიაჩნდა და ვერც წარმოედგინა უფრო ავტობიოგრაფიული თხზულება, ვიდრე, ვთქვით, ჯონათან სვიფტის „გულიერის მოგზაურობა“ გახლდათ.

გულახდილად განაცხადებდა, რომ:

რომანი დაენერა მიაბიტი და გაიშვლებული სულით, და მწერლის მთავარი საზრუნავი იყო, სრულყოფილად, ცოცხლად და მძაფრად აღენერა ამბები და ხალხი.

და ახლა, როცა წიგნი უნდა გამოქვეყნებულიყო, დაბეჯითებით შეეძლო ეთქვა: ეს რომანი გამოანაგონია და არცერთი კონკრეტული ადამიანის პორტრეტი არ ჩამიფიქრებიაო.

უცნაური იყო ბედისწერა, რომელიც ინგლისელ გერმანელთან მიიყვანდა?

მაგრამ ტომას ვულფი უფრო შორსაც გაგახედებდა და გამცნობდა, რომ:

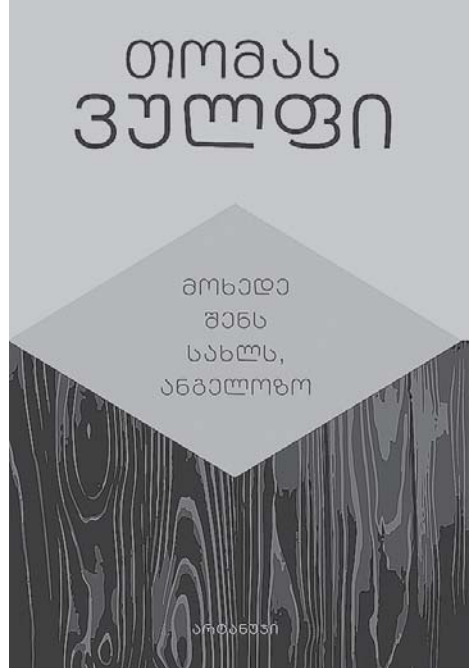
ბედისწერა, რომელსაც ადამიანი ეფსომიდან ჯერ პენსილვანიაში, ხოლო მერე ალტამონტზე გადმოფარებულ მთებში მიჰყავდა მამლის ამაცი, მარჯნისფერი ყივილისა და ანგელოზის ქვაში გამოკვეთილი, სათნო ღიმის თანხლებით — მოსილიყო შემთხვევის ბუნდოვანი სასწაულის საბურველით, ახალ ჯადოსნობას რომ ქმნიდა მტვრიან სამყაროში.

ყოველი ჩვენგანი ერთობლიობა რომ არის უთვალავი ამბისა და შეგრძნებისა, ამერიკელი მწერალი მეტსაც გვეტყობა:

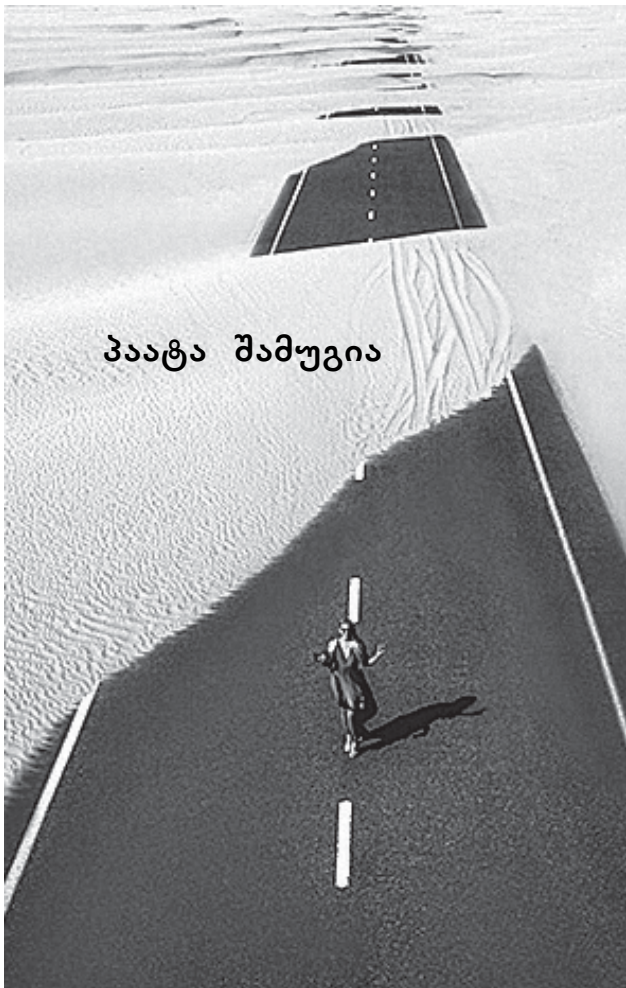
სათითოდ გამოაკელით ყველაფერი, ვიდრე მხოლოდ სიმშველი და ღამე დაგრჩებოდე, და დინახავთ, ოთხი ათასი წლის წინათ როგორ დაიწყო კრეტაზე სიყვარული, რომელიც დასრულდა გუშინ ტექსასშიო.

ესეც ის მხატვრული ხედვა და მრწამსი ტომას ვულფისა, პირველივე რომანში რომ უნდა ეჩინა თავი იმ მტკიცე ბალავრად, ვეება შენობა რომ უნდა დაყრდნობოდა — ჯერ მარტო ამ პირველივე რომანის მონუმენტური აღნაგობა, და ისე, ხელიდან არ გაქცეოდა თხრობის სადავეები, ის ათასგვარი გადახვევა-შენაკადი, დაუოკებელი წარმოსახვა უხვად რომ აყრიდა და გადახარშვას ველარც ასწრებდა... გაექცეოდა სადავეები და... ბედად ისეთი რედაქტორი უნდა მოვლენოდა მშველელად, მტკიცედ რომ დაამორჩილებინებდა აღვირს და ლამის უნუგეშოდ გაგრძელებულ მონაყოლს მყარ სიუჟეტურ ქარვაში მოაქცევინებდა.

თუმცა მანამ ვერ ადრეა, პირველი რომანია დასაწერი და მძვინვარე ქარიშხალიც ამოსავარდნი, პირველი რომანი, უკვე ქართული მწერლობის განუყოფელ ნაწილიდაც რომ ქცეულა წინო ქაჯაიას მთარგმნელობითი ხელოვნების წყალობით და შეგვიძლია მხერა მივადევნოთ იუჯინ განტის ანუ ტომას ვულფის ოჯახურ ამბავსაც და სულიერ ყოფასაც დაბადებიდან ოც წლამდე, მამის სახლის პარმალს რომ გამოჰყურებს მთაზე გადმომდგარი იმ კაცოვი, იმ ქალაქს რომ გადმოსცქერის, რომელიც დატოვა, მაგრამ იმას კი აღარ იტყვ...

პაატა შამუგია

დიდების გზაზე

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
მოიქცე დიდებით —
იცინო მხოლოდ
სასაცილოდ იდენტიფიცირებულ რამეებზე,
ხოლო
არასასაცილოდ იდენტიფიცირებულზე იცინო,
ოლონდ — სხვანაირად.

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
გქონდეს სახლი,
გყავდეს ოჯახი,
ლაბრადორი
და მტრები.

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
იყო ყურადღების ცენტრში,
იყო ბანკის VIP კლიენტი
და იყო აქ და ახლა.

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
გრამატიკულად გამართული სიცილი,
და იდეოლოგიურად მწყობრი დუმბილი,
რომ ცხოვრების აღმართზე შემდგარმა
შორისდებულები მომჭირნედ იხმარო,
ხოლო ზმინიხედები — პირიქით.

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
მხარი დაუჭირო გამარჯვებულებს,
ოლონდ მას შემდეგ, რაც გაიმარჯვებენ.

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
გასაეირნო საკუთარი თავი ხმაურთან ადგილებში
გაცივო ახალი ადამიანები
და შეიცხო ძველი საგნები,
ძალაგამოცლილი ფუნქციებით.

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
შენი ჰო ნიშნავდეს ჰოს
და არა — არას,
და ამავე დროს — პირიქითაც,
თუ საქმე მოითხოვს.

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
გახამებული პერანგი გეცვას,
გქონდეს მაღალი რეპუტაცია,
დაბალი წნევა
და საშუალო ასაკის კრიზისი.

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
იყო შემალონებლად ტაქტიანი,
შეურაცხმყოფლად კეთილშობილი
და ცოტათი გმირი,
და შიგადაშიგ გქონდეს ზომიერი დეპრესია.

უკვე დიდი ხარ და მოგეთხოვება
ისე იცხოვრო, თითქოს სიკვდილისთვის ემზადები,
თუმცა სასურველია, ჯერ სხვებს დაუთმო
ამ გამოცდილებით გამდიდრების შანსი,

რადგან უკვე დიდი ხარ
და ეს არაა პატარა საქმე.

მედუზა გორგონა გამოდის ქუჩაში

მე პოსტსაბჭოთა მედუზა გორგონა ვარ,
კავკასიის მთების შვილი.
ლარიბი და უხეში,
მაგრამ ეთიკური —
მცემენ — გავრბივარ,
მაძლევენ — ვიღებ —
ასე მასწავლეს.

ქუჩაში გამოსვლამდე გველებს ვივარცხნი,
ქერცლებს ვილაგებ,
ვცდილობ დავემსგავსო მათ,
ვისაც არ ვუყვარვარ —
ასე მასწავლეს —
რათა სიცოცხლის უკანასკნელ წამებში
ჩემი სახე შეერიოს კოლექტიურ ფსიქოზს,
რომელშიც ინტობა ჩვენი მოთმინება.
ვცდილობ, არ ავცდე
გავრცელებული აზრების კალაპოტს
და მიყვარდეს მოყვასი ჩემი
და ქმრის მოყვასი მიყვარდეს
და ქმრის საყვარლის მოყვასი მიყვარდეს
და მეზობლების მოყვასი მიყვარდეს
და მიყვარდეს სიკვდილი
და სიკვდილი მიყვარდეს, როგორც მოყვასი
და მოყვასი მიყვარდეს, როგორც — პირიქით.
და ვემზადო მისთვის —
ასე მასწავლეს.

მაგრამ მე სიცოცხლე მიყვარს,
ამიტომ გამუდმებით სიკვდილზე ვწერ.
თუმცა არაფერი ვიცი მის შესახებ,
ან ჯერაც არ უსწავლებიათ,
მის შესახებ რამე რომ ვიცოდე,
ისიც შემეყვარებოდა,
რადგან როგორც კი ვინმეს კარგად გავიცნობ,
იმწუთასვე მიყვარდება
და მაიწყნებდა, რომ ზოგ მათგანს
ჩემთვის ტკივილის მიყენება შეუძლია.
თუმცა ტკივილი საჭიროა და გარდაუვალი,
თანაც მისი მოპოვება იოლია —
ასე მასწავლეს.

დელიკატური კოლოები

რა კარგები არიან წლევანდელი კოლოები,
როგორი შეცვლილები და წინდახედულები გახდნენ.
არა ჰგვანან შარშანდელს —
უტაქტობებს და მტკიცეულებს,
მოლაღატურად თავდასხმა რომ სჩვეოდათ
და თავიანთი უხამსი ზუზუნით
შუადღის ძილს გვიფრთხოებდნენ
პატიოსან ზარმაცებს.

აი, ახლანდელს ნუილიც კი
უფრო სასიამოვნო გაუხდათ,
თითქოს კაფეში სევდიანი ჯაზი ჩაერთოთ
ან ძილში ბავშვს ამოეკენოსოს...
და როცა გნესტრავენ,
ამასაც კი დელიკატურად აკეთებენ —
ჯერ შორიდან ზუიან,
თითქოს დილოგში შემოდიან,
გამზადებენ ფსიქოლოგიურად,
შენი სხეულის ფაქტურასთან
დიპლომატიურ მოლაპარაკებებს ანარმოებენ,
და მხოლოდ ამის შემდეგ
შემოდიან სხეულში ნაზად —
ჯარიდან ახალდაბრუნებული ქმარივით,
და ივსებიან შენი სისხლით და ხორციით
და სამყაროში ამრავლებენ
შენს გენეტიკურ ინფორმაციას.

აკონიტიკური სონეტი

შენს ტუჩებში მე ცხელ კოცნებს ვაბანდებ
როგორც მშმაგარ მოგებთან კაპიტალს.
მირჩენია, უიმედოდ გაბამდე,
სანამ ბაზრის ტენდენცია აგიტანს.

ჩაგიდებდი... გრძობის ინვესტიციას,
მაგრამ უკვე ვეღარ არეგულირებს
ეს ბაზარი ამ სიყვარულს ფიცთანს.
ინფლაციით დადაბლებულ სურვილებს

ვეღარ მუხტავს სხეულების ბარტერი,
ბაზრის რყევის გავხდით უცებ მოწმენი,
რადგან ყოველ მხნედ გაცემულ კოცნაზე
მერიცხება სუსტი ვნების პროცენტი.

ვილაც იბრძვის დემპინგური ფასებით
რომ ეუფლოს შენი ფიქრის აქციას,
მე მათ ვუმზერ, ვით გაყინულ დეპოზიტს,
ხმარებიდან გასულ ობლიგაციას.

და თუ გვიინდა, სიყვარული შეგვარგონ,
დავანესოთ უმკაცრესი ემბარგო.

თორნიკე

***
დილით ყველაფერს სხვა ფერი ედება.
განათება ოთახში სულამობდილი დაეცემა.
კატა მაიმუნით დაინყებს კედლებზე სიარულს.
ოთახში ყავით სავსე ფინჯანი თავის ფეხით შემოვა.
დედაჩემი გამომძახებს: „არ გაიღვიძო.
ძილი განაგრძე.
დავიწყე უნივერსიტეტი,
შენ მაინც გენიოსი ხარ“.
მომივა მოკლე ტექსტური შეტყობინება მობილურზე,
და მე მას ცალი თვალით დავხედავ,
რომ გამიაქტიურდა ტარიფი,
რომელიც მე არ ჩამირთავს
და ჩამომეჭრა ბალანსიდან არ არსებული 10 თეთრი.
საბანს გავისწორებ და ძილს განვაგრძობ.
სიზმრებში დავლევ
ოთახში შემოსულ ყავას.
ვიტყვი, რომ შაქარი აკლია.
და სიტკობ ან ძალიან ბევრი უნდა ჰქონდეს
ან საერთოდ უშაქრო იყოს,
რადგან სამყარო
„ან ყველაფერი, ან არაფერი“ პრინციპზეა აგებული.
ყავის შემდეგ
წავალ და წინა ღამით დაკავებულ შარდის ბუმტს
ვაჩვენებ, რა არის თავისუფლება,
რომ ეს არ არის ომი და სიყვარული,
და ეს არ არის სასმელი და მეგობრები,
რომ ეს არის
ერთი უბრალო მარტივი მოშარდვა.
შემდეგ აბაზანაში ჩავხტები,
რომლის ზომები არ დამთხვევა ჩემს აგებულებას
და ემბრონივით მოვიკუნტები,
აუარებელ შამპუნს გადავისხამ მთელს ტანზე
და ცხელ წვიმას დაველოდები,
რომელიც ამომითუთქავს კანსა და თვალებს.
შემდეგ კი გამეღვიძება.
იქნება შუა დღის ორი საათი.
ჩავიცვამ დაჭმუჭნულ პერანგს,
რომელსაც ტანზევე გავისწორებ,
ჯინსებს, ბათინკებს,
ქუდს დაუწყებ ძებნას,
და სწორედ მაშინ გამახსენდება,
რომ უნივერსიტეტში დავაგვიანე.
რომ აღარ ვიცი, სად წავიდე.
რომ უნდა ვიპოვო ნიგინი,
რომელშიც ახალი ცხოვრება ეწერება.
რომ ვისწავლო, როგორ ვიცხოვრო.
რომ ყვავილები ამოვიყვანო ჩემი თვალებიდან.
რომ საზამთროსგემოიანი სიზმრების გარდა,
კიდევ არსებობენ საზამთროსგემოიანი ადამიანები,
რომ ახლად შეკრეჭილ ბალახს,
აქვს მათობელა სურნელი,
რომ ცხოვრება სადღაც სხვაგან არის.
რომ რუტინა ტყდება შუაზე,
როგორც კვერცხი თოხლოდ შესანვადად.
რომ ჰარმონია,
ეს აქ არის ჩემს თვალწინ.
მე კი ვიძინებ ასეთ დროს
და ვამბობ, რომ დეპრესია არ მაქვს.

ჩიტაბი ფინჯანიდან

ყოველ დილას ყავას ვსვამ ფინჯნით,
რომელსაც ახატია ჩიტები.

რობაქიძე

და ეს ჩიტები, როცა ყავის სმას ვასრულებ,
ფრთებს ნელ-ნელა ამოძრავებენ და
გასაფრენად ემზადებიან.

არაფერს ვტყუი.
ლამბაქი სავესა მათი სკლინტებით.
ფული იცისო, მეუბნებიან.
მაგრამ აქვს კი მნიშვნელობა ამ ფულს?
მთავარი ხომ სწორედ ის არის,
რომ ჩიტები მიფრინავენ სადღაც უკეთეს ადგილას,
მიფრინავენ მუცელდაცლილები.
და თუკი დიდი პოეტები სვამენ კითხვას,
სად მიფრინავენ იხვები ტბების გაყინვის შემდგომ,
მეც ასევე მაინტერესებს,
სად მიფრინავენ ჩიტები ჩემი კუთვნილი
ყავის ფინჯნიდან.

***
მარტივია, ერთხელ რომ ადგე
და საკუთარი თავი გატეხო.
შემოაცალო ნამტვრევები,
თავად მიირთვა.
ქინდერ სიურპრიზის
შოკოლადის კვერცხით არის,
რომლის შიგნითაც ამოსული სათამაშო გაგახალისებს.
მაგრამ ახლა ისიც არაა.
რაც გატეხე, ცარიელია.
და შენც უყურებ მის ნამსხვრევებს,
ღირს კი მიერთმევა?
ან იქნებ ისევე შეაწებო, როგორც იყო.
ბრჭყვიალა ქალაქი შემოაკრა
და ისე დადო,
რომ დაგავინწყდეს
მისი გულის სიცარიელები.

***
როცა ღამით ვბრუნდები სახლში,
ავტობუსის დიდ ფანჯრებში
ადამიანები თვალზე დამხრჩვალები სხედან.
მე კი ერთ მხარეს მიყრდნობილი
მეორე მხარეს ნახევრად ვჩანვარ.
ანუ თან კი, თან არა.
და ეს ჩემი ანარეკლია, რომელშიც შედის:
გზები, ხეები, მანქანები და
კომერციული შენობები,
აქა-იქ ღამის ბომბები და
სახლისკენ მიმავალი გოგონები.
მე კი ვგიჟდები ასეთ დროს, როცა
გზები ჩემში გადაიან,
ქუდის ქვემოთ თვალები მიბრწყინავს,
როცა ხეები ჩემში გადაიან.
ჩემს ანარეკლში.
მანქანები და კომერციული შენობები ჩემში გადაიან.
ეს ბომბები და გოგონებიც
ჩემს სხეულს გაივლიან და მეტიც,
კარი იღება და თითქოს პირდაპირ
ჩემში უნდათ რომ ამოვიდნენ.
თითქოს მე ვარ ყველაფრის ავტობუსი,
თითქოს ჩემს გარეშე არაფერი არსებობს,
ქალაქის ერთი პუნქტიდან მეორეში დაბრუნებისას.
ხანდახან კი მგზავრებსაც გავხედავ და მათი
დამხრჩვალ თვალებიდან
ვამჩნევ აზელილ სიზმრებს,
რომლებიც არაფერია, თუ არა ეს საოცარი სანახაობა.

გაზაფხული, 2020 წლის

მოჯადოებული მზეთუნახავივით
მინის გულიდან
ამომზვევებულ გაზაფხულო,
შემიშრე ცრემლი.
მიაქვს წუთისოფელს
დღეთა ქარავანი,
როგორც მდინარეს
ლერწმების ნავი.
ვინ დანა
ქვიშისგან საბელი?
ვინ დაიჭირა ქარი ხელით?
შენ რომ შეგაჩეროს,
სიცოცხლის მოყვავილე სხივო.
კვირტების ჩურჩული
ლოცვაა სიყვარულის...
ესალბუნე სულს,
ტკივილით შემკრთალს,
მზის უმრწემესო დაო,
გაზაფხულო...

ბრონეულები

შუალამისას,
ერთი პირი
წყალსაც რომ ჩასთვლემს,
ზურმუხტის სანთლებს
ანთებენ ციციანათლები.
მიხურულ დარაბებს
ალებენ ბრონეულები,
გამოდიან მენამული დარაბებიდან
ულამაზესი ქალები.
ერხევათ თმის ტევრი,
უთრით ნატიფი მკლავები.
ქარისგან ნასწავლი ცეკვით
ადიდებენ მთვარეს...
გათენებისას, ცისკრის სხივებზე
სისხლისფერ ყვავილებად
ქცეულები
მიაშურებენ
ბრონეულის მონატრულ რტოებს...

წვიმა

გულს დამინისლავს
ეს ივლისი
თავსხმა წვიმებით.
დახეტიალობს ეზოს ბილიკზე
გოგრის ბარდი,
ფოთლების ქოლგით.
მოვა, მომანვდის
დაცვარულ ყვავილს,
მარტოობით გაბეზრებული.
ეჰ, ჩემო კარგო,
ნლებს ნაჰყოლია
თურმე ხალისი.
აღარ ვსველდები
წვიმის თბილ ჩქერში.
ვზივარ და ვუსმენ
ლაპალუპით
კრამიტებზე წვეთების ცვენას,
მათ გაბმულ ძახილს
მოჰყავს ბავშვობის
ხმები, სურნელი
ზეცის ცრემლებით სულჩაბერილი.

ნისლევის ქალწული

მთის წვერზე მლოცველო,
ნისლევის ქალწულო,
ნაილე გაცრეცილი
გრძნობების მძივი...
სურვილზე მიჯაჭვულს,
ცოდვებით დათრთვილულს,
მანვიმე სინმინდე,
მინაზე მწვეთარი
ცვარვით წრფელი...
მთის წვერზე მლოცველო,
ნისლევის ქალწულო,
ნაილე გაცრეცილი
გრძნობების მძივი...

წოხს

მოვალ შენთან
ზღაპრული ქვეყნიდან,
ვერცხლისფერ ფრთიანი
ფასკუნჯივით.
გადმოვიფრენ ქალაქებს, სოფლებს.
გაგახარებ
დაბადაგებული ჩურჩხელით,
მოკისკისე ბრონეულებით,

ლელა ლაგაზიძე

იის სუნთქვით
გამთბარი „დედა ენით“...
შენი მოციმციმე
თვალის მაცქერალს,
უფლის ბალის ციციანათელა
მგონიხარ,
ადამიანთა მინაზე მოფარფატე.
თილისმასავით შემოგავლებ
მშობლიურ ლოცვას,
შენ გენაცვალე,
დაგედე ნამლად,
დაგიფაროს ჩემმა სიყვარულმა,
სინაზის ზღვად დაღვრილმა.

გამოსათხოვარი

ხავერდის ნაცვლად
ღვინობისთვის ქარვა მაჩუქეთ.
ყელს შემომაველეთ
ბრონეულის კრიალა მძივი.
დამინთეთ სანთლად
მარჯნისფერი ალუბლის ტოტი...
ჩემს სიცოცხლეზე,
ბგერის სისწრაფით
გადამქრალ ნლებზე,
ისაუბრონ მხოლოდ ქარებმა.
სევდას, ხშირ სტუმარს,
ვსახესოვრობ წვიმას...
მათოვეთ ერთგულ სასახლეში
ღვინისფერი ფოთოლი თრიმლის,
თავანყვეტილი მოტრფიალე
შემოდგომის მზის.
მის მოგიზგიზე
ბურქს შევატოვე
სიყვარული
ღამეების გარიჟრაჟივით...

ვაშლი

გინახავს
ვაშლის ყვავილობა?
სითეთრე
ქალწულის ღანავს უგავს,
სინატიფე სულის სინმინდეს.
სამხრეთიდან მომავალი წერო
უნაზესი
სიზმრებით ხიბლავს.
მოდის ფეხაკრფით
მაისის წვიმა,
ფოთლებზე მოგრძო
საყურეს კიდებს...
უმზერს მთვარე და
კვლავ ეხსნება
ძველი იარა
...ჩაიძირება ვაშლის ყვავილთა
სურნელის ტბებში...

ღამევილოება

ნაღველის კაბა მაცვია,
გულზე ქვა მადევს
ტკივილის.
დამტოვეთ
ჩემს სიყვარულთან,
დამდნარს, ფერმიმქრალს
ეგებ ტყის ვარდი
ეამოს
ან იის ყვავილი
ძლივს მფეთქავ მაჯებზე.
დამტოვეთ
ჩემს სიყვარულთან,
თქვენ კი გაჰყვეთ
სიზმრებს ნისლევის მხარეში...

საშო

ტირის შენი ლექსი,
საუკუნეთა ნიალიდან
ვარსკვლავების
შორეული სინათლესავით
გულზე დაღვრილი...
და თითქოს გხედავ
მწიფე ზეთისხილის ბაღში
დაწოქილს,
მირტის რტოების
გვირგვინით მორთულს,
ოქროს რგოლებით
მაჯებდამშვენებულს.
მესმის შენი ჩურჩული,
გულისწილისკენ
ნიაგს გაყოლილი...
„ვცახცახებ მწარედ და
ბალახზე მწვანე ვარ,
წამიც, შენს წინაშე
დავეცემი უსულოდ სულო“ ...

გიორგი

ბალახაშვილი

წერილები საკნიდან — წრა პირველი

რომელიც ცხენით ჯირითისას ყელზე გეკეთა, მახსოვს კოჯორი, ტახანმელა, მახსოვს კიკეთიც, ნეტავ იმ დღეებს, ჭრიჭინის ხმას როცა ვისმენდი, წყალს წაუღია ამულეტი, ტბები, ისინდი, ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, უწინაც გრძელი ღამეების ვიყავ ერთგული...

8 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, სარკმლიდან მცირე გორაკიც კი არის „თეთნულდი“, არას ვიგონებ, ცხადზე ცხადი და აშკარაა, ბრალი იმისა, ვინც უშუბოა და უშხაროა, თუნდაც ფიქრებში,

ვინც ვერ ლაშქრავს ზემოთხსენებულ მწვერვალებს, ყველა კარგად იყოს, როგორც ენებოს, მე, ჩემი წილი გავლილი მაქვს, ვდარდობ ამათლა, რომ სიზმრად მაინც ინახულონ მთა — საგარმათხა, ანდაც პირიქით, რომ ისმოდეს მცირედი ჩქამიც, ინანიშვილის „შორი თეთრი მწვერვალი“ მაინც, შვილებს ძილისპირს წაუკითხონ, ზღაპრების ნაცვლად, დინჯად, მკაფიოდ, სახიერად და მარცვალ-მარცვალ, მე პირანდელის ვუჩხიკინებ, სარამაგუსაც, წყალს წაუღია მონბლანი და აკონკაგუა. ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, სარკმლიდან მცირე გორაკიც კი არის „თეთნულდი“.

9 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, დღეები გადის, მე კვლავ აქ ვარ, საუბედუროდ, გემოც კი არ აქვს, არც სიტყვო და აღარც სიმლაშე, ამ მრუშე დღეებს ქორნილებში, მზისფერ სილაში, შატალოებზე, მიტინგებზე, ბუნტზე, ქუჩაში, სადაც ურნებთან წანწალებენ, ყფენ უჯიშო ძაღლები, რადგან შიმშილისგან კუჭი უხმებათ, სხვა დროს მაძღრები ძუნძულებენ დუნედ, უხმებოდ, ყავლგასული და უსულდგმულო დღეების რიგი, რა საოცრად ჰგავს ეს დღეები გადაყრილ წიგნებს, რომელსაც ვინმე ბუკინისტი ნახავს, მოხიკავს და პლენანოვზე ლარნახევრად ჰყიდის მოჰიკანს, მე კი წერილებს დავეჩვიე, აქვე, საკნიდან, წყალს წაუღია მოჰიკანი — უკანასკნელი! ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, დღეები გადის, მე კვლავ აქ ვარ, საუბედუროდ.

10 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, უშენობასთან დავძმობილდი, კი არ შემძულდა, თუმცა დღეები, რაც დრო გადის, მეტად უმდება და მახსენდება დათოვლილი ლუგუსტრუმები, თებერვლის ბოლოს,

თითქმის დაცლილ პუშკინის სკვერში, ჩვენ და შუახნის მამაკაცი, რომელიც გერმინს ატრიალებდა ფორფიტაზე, წინ ელო ქუდი, ქუდის ფსკერიდან ძლივს მოჩანდა მცირედი ხურდა, რა იქნებოდა, გამოევლო ვინმე მეცენატს, შუახნის კაცის თვალებისთვის ერთად გვეცქირა, როცა ის ქუდი იქნებოდა პირთამდე სავეს, არ წავიდოდა დაღვრემილი, სხვა დღეთა მსგავსად, ცივი დღეები მენატრება, ერთად ვიგლოვით, წყალს წაუღია პუჩინი და რახანინოვი, ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, უშენობასთან დავძმობილდი, კი არ შემძულდა...

11 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, თვალს და ხელს შუა, წელიწადი უკვე შესრულდა, ერთი წელიწადი არ მინახავს შენი ლიმბილი, ხანდახან ვფიქრობ, ეს საკანი მწვანე მილია, თუმცა სტივენ კინგს არ ეკუთვნის ალბათ იდეა, მერწმუნე, ჩემში ფანტაზია უფრო დიდია, მერწმუნე, ჩემში მონატრება უფრო ვრცელია, ყველა ძილის წინ, როგორც ბალახს, მთიბავს (ველივით, შენი ფერმკრთალი სილუეტი, თვალს რომ ვხუჭავ, როცა ბრაზისგან თავისთავად მეკვრება მუჭი, როცა შიშისგან მეჭიმება ყოველი ნერვი, როცა არ მახსოვს, რაზე იყო წერილი მერვე, მისწრება არის ახლა ღვინო, თუნდაც ჰაშიმი, წყალს წაუღია სტივენ კინგს წიგნების შიში, ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, თვალს და ხელს შუა, წელიწადი უკვე შესრულდა.

12 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, გნერ ბოლო წერილს, უჩვეულო არის ბინდ-ბუნდი, გავდავიკითხე ყველა წიგნი, ყურნალ-გაზეთი, რაც შემოგზავნე, თითქმის ყველა, მხოლოდ გასეტის „მასების ამბოხს“ დავიტოვე, ხოლო დანარჩენს, სხვა პატიმრებსაც ვუწილადებ, მათაც საკანში საქმე არა აქვთ, კითხვის გარდა, ან რა აკეთონ, ღამეებს ვათევთ, როგორც უწინ, სოფელ აკეთში, ვიცოდი რომელიმე თუ სიმინდის მოპარვა გესურდა, ცოტა გავცივდი, შემანუხა ხველამ და სურდომ, თვალწინ კადრებად დამილაგდა მთელი ბავშვობა, შურდულით როგორ დავგიფრთხია უფლის შაშვენი, წერილებს ფოსტას გამოვატან, აქ თავს ვანებებ, წყალს წაუღია სიმინდების მწვანე ყანები, ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, გნერ ბოლო წერილს, უჩვეულო არის ბინდ-ბუნდი.

1 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, არც კი იფიქრო, რომ ოდესმე ვიყავ ხელმწიდი, ცხოვრება ზოგჯერ უცნაურად, მწარედ დაგვიცინის, თუმცა ვერცერთმა განსწავლულმა შექმნა ვაქცინა, რომ ბედის ბორბალს წამოეწყო წალმა ტრიალი, რომ შავ ღრუბლებში გამკრთალიყო ზეცა — კრიალა, მეც ამ წერილებს შევუყვები, დღეებიდან მოგწერ, აქ, ჩემს საკანში, სულ მარტო ვარ, არა მყავს მოძმე, წიგნები, შენ რომ შემოგზავნე — ამანათებად, ხანდახან არის სულ მცირედი გამონათება, თუმცა წიგნებთან ძირითადად მარტო ვსაუბრობ, ლამის მესამედ ჩავიკითხო ბალი — ალუბლის, მომწყინდა ყოფნა ოთხ კედელში, ახლა ისე ვარ, წყალს წაუღია ილიადა და ოდისეა, ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, არც კი იფიქრო, რომ ოდესმე ვიყავ ხელმწიდი...

2 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, ცხოვრება ზოგჯერ სამკუთხედი არის ბერძუნდის, უნდა მოხიკო, რაც კი რამ გაქვს, ბარგი-ბარხანა, დასახლდე სოფლად, მოიყვანო ქინძი, ტარხუნა, საღამოს იჯდე ბუხართან და წრუპო ხვანჭკარა, დილაობით კი ბალი მორწყა, არ დაამჭენარო არც რა გოგრა და არც რა კიტრი, არც რა ლობიო და ერთ შუკაში მოაქციო მთელი მსოფლიო, სრულიად უხმოდ, უხმაუროდ, დინჯად მოხუცდე, უპაეობა რომ არ გკლავდეს განივ კორპუსთა, ხველას კი მხოლოდ იგი გგვრიდეს, წეკო რომ წიო, ნუ შეანელებ, მოუმატე დილით მოციონს! პასტორალებს ვწერ, რომ ვუყურებ, წერილს კი არა, წყალს წაუღია ნუაქმოტი, დელი, კაირო, ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, ცხოვრება ზოგჯერ სამკუთხედი არის ბერძუნდის...

3 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, ადრე თუ გვიან, ყველა ძალი იღლება ყვეფით, მზად არის უხმოდ, ძველ პატრონთან სახლში შებრუნდეს, თუნდაც ცემისგან დაბეჭილი სტიკოდეს კეფა. ხოლო წარწერა, რომ გინახავს ათას ჭიმკართან, არის პირიქით: ეზოშია ავი პატრონი! გახსოვს, ბუხართან ერთად ჯდომა, როგორ გვიყვარდა, მთელ დუნიაზე რომ ვიყავით მაშინ მარტონი? დღეს უკვე წერილს გისახსოვრებ, თანაც მესამეს, არადა, რომ ვთქვათ, სენტიმენტებს გამოვესალმე, აქ, ამ საკანში, ღამ-ღამობით, ვიდრე არ მიძინავს, წერის სურვილი მიმძაფრდება, უფრო მამძიმებს, სულ დამავიწყდა, დღეს ცოტა ხნით გარეთ ვიყავი, წყალს წაუღია ყველა ლექსი, ყველა იგავი, ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, ახლა დრო არის, იმ ძალივით „სახლში“ შევბრუნდე...

4 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, საკნიდან თურმე სხვანაირად მოჩანს გეგუთი, საკნიდან თურმე სხვანაირად მოჩანს წყალტუბო, ნესტიან ფილტვებს არ უშველის ერთი დატუმბვა,

ჰაერს ვინ ჩივის, შავ ქვედ ვიხლი, რაა ჰაერი?! რაღა ეს მერგო, კურორტია მრავალნაირი, ზოგჯერ ძალუმად მახსენდება გოგლას სიტყვები, ქვეყანას სამი რამ აკლია, თავად მიხვდები: მე — სამართალი, ზღვას — ხიდი და ბოლოს — კიბე ცას, გეგუთის მერე, ვინახულე ვიცი, იბიცას, იქამდე კიდევ, ასჯერ ნანახ კადრით დავტკებები, დარაჯმა როგორ გამოულო დინჯად კარები, ციხის უფროსი გადმოვიდა შავი ვოლგიდან (წყალს წაუღია რივიერა — ჭრელი ქოლგებით), ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, საკნიდან თურმე სხვანაირად მოჩანს გეგუთი...

5 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, ცხოვრება ზოგჯერ ხანმოკლეა, როგორც ეტიუდი, ვდგავართ სცენაზე და ვთამაშობთ ჰამლეტს, ულისეს, მერე კი ფარდებს დაუშვებენ და ჩვენც კულისებს მიღმა ვართ, სანამ გადაივლის ანტრაქტი — ბოლო, სანამ ფოიეს არ მოიცავს ყაყანი, ბოლი, სიცილი, ხველა, ჭორაობა, კიდევ ვინ იცის, სხვადასხვაგვარი ექსპრესია, ხანაც ცინიზმი, კაპელდინერთან განხილული ვრცელი აფიშა, თუმცა აქ არა, სადმე მყუდრო, უცნობ კაფეში, სადაც უმიზნოდ უნდა უხმო თურმე მინერვას ან იუნონას, რომ მოხიბლო კაპელდინერი, ვრცელი ღამე მაქვს, ქაღალდებზე რომ დავიწერო, წყალს წაუღია ტრიადიდან იუპიტერიც, ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, ცხოვრება ზოგჯერ ხანმოკლეა, როგორც ეტიუდი.

6 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, თითქმის ყოველდღე გაცილებდი ისნის მეტრომდე, მახსოვს ყოველი მისალმება, ყოველი კოცნა და შენი სახლის მისამართი — თელავის 20, იქვე, ჭიმკართან, ფერგასული, ძველი კოსკი, მსახიობების პოსტერებით: გირი, კიუსაკი, გაგეცინება, რად ვისხომებ ასეთ წერილმანებს, კუბრიკსაც ერთად არ ვუყურებ? კრუზი, კიდმანი; მეც, რა ხანია, რომ თვალები ფართოდ დავხუჭე, საკანში ასგზის შევიწროვდა ჩემი ნაჭუჭი, საკანში ასგზის შევიწროვდა ჩემი ფართობი, აქ პოსტერები, რა თქმა უნდა, ვერ გამართობენ, ნარიყალაზე ავდიოდით მთელი აგვისტო, წყალს წაუღია ოსკარი და ოქროს პალმის რტო, ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, თითქმის ყოველდღე გაცილებდი ისნის მეტრომდე...

7 ჩემო ძვირფასო, ერთადერთო, ჩემო გერტრუდა, უწინაც გრძელი ღამეების ვიყავ ერთგული, ღამით ხომ გზებზე უცნაურად იმოსებთან, მთელი ეს სივრცე ნართა და გისოსებითურთ დავიხეპირე, როგორც ლოცვა, როგორც ოსანნა, ვგრძნობ, პატიმარში უფრო მეტად ჭარბობს მგოსანი, ვიდრე სხვა ვინმე, სულ სხვა ფიქრით და მოწოდებით, მახსოვს ცხენებით სეირნობა, ტბა წოდორეთის, მახსოვს მზის ჩასვლა, გრილი სიო, ცა — მენამული, როგორ ვეძებდით ბალახებში გიშრის ამულეტს,

ნატა ლომოური

ალბათ არ არსებობს სირთულე, მწერალთა სახლი რომ ვერ გადალახავს. ეს კიდევ ერთხელ დადასტურდა მაშინ, როცა საქართველოს მთავრობამ საგანგებო მდგომარეობა გამოაცხადა და ირგვლივ თითქმის ყველაფერი გაჩერდა. მთელი ამ დროის განმავლობაში მწერალთა სახლის თანამშრომლებმა საგანგებო რეჟიმში იმუშავეს, ახალი პროექტები აამოქმედეს, ძველები განაახლეს, შედგენენ ონლაინპლატფორმაზე და თითქმის შეუჩერებლად „მუშაობდნენ“.

— გახსოვთ, რა ღონისძიებით „დაიხურა სეზონი“ მწერალთა სახლში?

— ბოლო ხალხმრავალ, საინტერესო შეხვედრას საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებამდე ცოტა ხნით ადრე, 27 თებერვალს, ვუმასპინძლეთ. სამახსოვრო საღამო იყო — დავით წერეთლის ხსოვნის მიძღვრვა, ღონისძიებას პოეტი და მთარგმნელი გიორგი ლობჯანიძე და მთარგმნელი ნანა ტონია უძღვედნენ. მეორე დღეს კი, 28-ში, მწერალთა სახლმა თავისი სამომავლო სტრატეგია გააცნო მონვეულ სტუმრებს — მწერლებსა და გამომცემლებს.

ეს პირველი სამუშაო შეხვედრა იყო მას შემდეგ, რაც ჩვენი ორგანიზაცია და ქართული წიგნის ეროვნული ცენტრი გაერთიანდა. მიმართულებები გამოვკვეთეთ — მწერალთა სახლის პროექტები ღელა შუბითიძემ წარადგინა, წიგნის ეროვნული ცენტრის პროექტები კი მია დანელიამ გააცნო სტუმრებს. მე ერთგვარად შევაჯამე შეხვედრა, ჩვენს ერთობლივ სამუშაო პროცესზე ვისაუბრე. ვფიქრობ, მნიშვნელოვანი შეხვედრა იყო.

— ვფიქრობ, თქვენ ეს მოახერხეთ, თუმცა სანამ საგანგებო მდგომარეობის პერიოდში მწერალთა სახლის მნიშვნელოვანი ნაბიჯები ვილაპარაკებთ, ერთიანი სურათის უკეთ წარმოსაჩენად, იქნებ ის საერთაშორისო წიგნის ბაზრობები ახსენოთ, რომლისთვისაც ასე ვეზადებოდით და ვერ გაემგზავრეთ.

— 2 მარტს ქვეყანაში არსებული ვითარებიდან გამომდინარე, დაავადებათა კონტროლის ეროვნული ცენტრის რეკომენდაციის გათვალისწინებით, მწერალთა სახლმა 16 მარტამდე გააუქმა ყველა ღონისძიება. 4 მარტს კი გვაცნობეს, რომ რამდენიმე თვიანი ინტენსიური მუშაობის ნაყოფს ვერც ლონდონში მოვიმიკიდით და ვერც ლაიფციგსა და პარიზში. სამივე ეს წიგნის საერთაშორისო ბაზრობა უბრალოდ გაუქმდა.

— თუმცა ამ მნიშვნელოვანი კულტურული ღონისძიებების გაუქმებით გამოთავისუფლებული ბიუჯეტი მწერალთა სახლმა ძალიან მნიშვნელოვანი საქმისთვის გამოიყენა. გვიამბეთ იმ ორი პროექტის შესახებ, რომელიც პანდემიის პირობებში მომზადდა.

— ეს გახლავთ „სტიპენდიები მთარგმნელებისთვის“ და „შემოქმედებითი სტიპენდია ავტორებისთვის“. ვფიქრობ, ამ პროექტების განხორციელებით მართლაც კარგი საქმე გაკეთდა. მოგხსენებთ, პანდემიით გამოწვეული ვითარება როგორ მიძიდე აისახა საგანგებო სფეროზე, მით უფრო მაშინ, როცა ონლაინვაჭრობაც აკრძალეს. ამიტომ გადაწყვიტეთ, ამ სფეროს მხარდაჭერა, თარგმნელი და ორიგინალი წიგნების გამოცემის დაფინანსება ძალიან ნაადრევად ყველას — ავტორსაც, მთარგმნელსაც და გამომცემელსაც. სტიპენდიების ორივე პროგრამაზე მწერალთა სახლში მართლაც ბევრი განაცხადი შემოვიდა. სამეთვალყურეო სა-

„გამოწვევის წინაშე დავდებით“

ბჭოს გადამწყვეტილებით, დაფინანსდა ერთმეტი მთარგმნელობითი პროექტი, ხოლო შემოქმედებითი სტიპენდია გადაეცა ოცდაექვს ავტორს. მნიშვნელოვანია, რომ პროგრამის ფარგლებში მხარდაჭერილია ქართული მწერლობის თითქმის ყველა მიმართულება. მაგალითად, ამჯერად გამოიცემა შვიდი რომანი, სამი პროზაული და ხუთი პოეტური კრებული, ექვსი საბავშვო-საყმაწვილო წიგნი და ექვსი ნაწარმოები არამხატვრულ ლიტერატურაში, მათ შორისაა როგორც დოკუმენტური პროზის, ასევე ესეისტიკის ძალიან საინტერესო ნიმუშები.

— რაც შეეხება ქართული წიგნის ეროვნული ცენტრის ყოველწლიურ, ასე ვთქვათ, გემურ პროგრამებს — „ქართული ლიტერატურა თარგმანებში“ და „უცხოური ლიტერატურა ქართულ თარგმანებში“ — მწერალთა სახლისა და

წიგნის ცენტრის გაერთიანების შემდეგაც წარმატებით გრძელდება.

— ეს მართლაც მნიშვნელოვანი პროექტებია. ქართული ლიტერატურა თარგმანებში განკუთვნილია უცხოური გამომცემლობებისთვის და, ჩვეულებრივ, მოიცავს სამ საპლიკაციო პერიოდს. სულ, სამივე ამ პერიოდში, 39 თარგმანი დაფინანსდა. ეს ნიშნავს, რომ ჩვენი ავტორების ნაწარმოებებს, ქართველი მკითხველისთვის უკვე ცნობილ წიგნებს, ინგლისელი, გერმანელი, ესპანელი, თურქი, აზერბაიჯანელი, უკრაინელი, ავსტრიელი, ბერძენი მკითხველები წაიკითხავენ. პროგრამა ქართული ლიტერატურის პოპულარიზაციას ემსახურება და მსოფლიო ლიტერატურულ პროცესებში ქართული მწერლობის ჩართულობას მნიშვნელოვნად უზრუნველყოფს.

ინფორმაცია დაფინანსებული პროექტების შესახებ გამოქვეყნებულია ჩვენს ვებგვერდზე და ყველას შეუძლია, გაეცნოს.

„უცხოური ლიტერატურა ქართულ თარგმანებში“ კი განკუთვნილია ქართული

გამომცემლობებისთვის და განაცხადები წელიწადში ერთხელ მიიღება. ნელს ამ მთარგმნელობითი პროგრამის ფარგლებში ცამეტი გამარჯვებული პროექტი გამოვლინდა.

— მთელ პროცესს ვადევნებდი თვალს და ვფიქრობ, მართლაც საუკეთესოები შიირჩა. რად ღირს თუნდაც გივი მარგველაშვილის ნაწარმოების ქართულად თარგმნა. დანარჩენი თორმეტი წიგნის გადმოქართულებაც დიდი შენაძენია ჩვენი ლიტერატურისთვის.

— დაიბ, ტომას ელიოტის, ევრიპიდეს, ვირჯინია ვულფის, იტალო კალვინოს, მერაბ მამარდაშვილის, ალბერ კამიუს, რენე მარის, ასევე ცნობილი თანამედროვე ავტორების ნაწარმოებებს შესანიშნავი სპეციალისტები თარგმნიან.

— დარსების დღიდან მწერალთა სახლის ერთ-ერთი პრიორიტეტია საგან-

მანათლებლო მიმართულება და საბავშვო-საყმაწვილო მწერლობის ხელშეწყობა. ამ მხრივ, შედარებით ახალი პროექტია „ლიტერატურისა და შემოქმედებითი წერის სახელოსნო“.

— დიდი ხანია, შეიძლება ითქვას, პირველსავე წლიდან, ვფიქრობდით შემოქმედებითი წერის სახელოსნოს გახსნას და, აი, შარშან მოვახერხეთ. ამ ძალიან პოპულარულ პროექტს დავით გაბუნია უძღვება, წელს ირმა ტაველიძეც შემოგვიერთდა. პანდემიამდე ბევრი ბავშვი სტუმრობდა სახელოსნოს, საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებამ პროექტი თითქოს შეაფერხა, თუმცა დათომ და მისმა მოსწავლეებმა მარტში მაინც გამართეს ონლაინშეხვედრები. ვიმედოვნებთ, სახელოსნოს მუშაობას ხელს აღარაფერი შეუშლის და მისი წევრები სულ ცოტა ხანში ისევ შეიკრიბებიან.

— ონლაინშეხვედრების ფორმით გაგრძელდა მწერალთა სახლის ცნობილი პროექტიც „ბავშვები მწერალთა სახლში“.

— ეს ჩვენი ერთ-ერთი პირველი და ძალიან წარმატებული პროექტია, რომელიც საგანგებო მდგომარეობის დროსაც არ შეჩერებულა. პირაქით, პროექტის ხელმძღვანელს, ვასილ გულეურს, კვირაში ორჯერ, ზოგჯერ სამჯერაც ონლაინჩართვა ჰქონდა ბავშვებთან და სხვადასხვა ნაწარმოებს უკითხავდა მათ. ჩვენი, ასე ვთქვათ, ონლაინპროექტიდან ყველაზე მეტი „ნახვა“ სწორედ ამ შეხვედრებს აქვს.

— მგონი, არანაკლები გამოხმაურება მოჰყვა ვიდეოპროექტს „ბავშვები ურჩვენ ბავშვებს“.

— ესეც, შეიძლება ითქვას, იზოლაციის პროექტია, რომელიც ჯერ არ დასრულებულა. იდეა, ბავშვებს წაეკითხათ თანატოლებისთვის ნაწყვეტები საყვარელი წიგნებიდან, ჩაენერათ ვიდეორჩვენები და განეთავსებინათ ისინი ჩვენ გვერდზე, — ძალიან წარმატებული აღმოჩნდა. პროექტში მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს სკოლების VI-IX კლასების მოსწავლეებმა. ვიდეორჩვენები ერთგვარი კატალოგია — რა წიგნების წაკითხვა ურჩიეს საზაფხულოდ თანატოლებმა ერთმანეთს. მსმენელი კი ხმას აძლევს იმ ჩანაწერს, მაქსიმუმ — ხუთს, რომელიც განსაკუთრებულად მოეწონება. ხმის მიცემა ახლაც მიმდინარეობს და სექტემბრის ბოლომდე გაგრძელდება. შემდეგ კი „მონონებები“ დაითვლება და სამ გამარჯვებულ ვიდეორჩვენულს გამოვავლენთ.

— ფაქტობრივად, მწერალთა სახლმა იმდენად საინტერესო აქტივობები შესთავაზა წიგნის მოყვარულ მოზარდებს, რომ მათ იზოლაციის სიმძიმე ერთგვარად შეუმსუბუქა. ასეთი იყო კონკურსი „სამყარო ხვალ“.

— ეს პროექტი პანდემიის გამოცხადებისთანავე დაიწყო. მწერალთა სახლმა გამოაცხადა ფანტასტიკის ჟანრის მოთხრო-

16 აპრილი - 3 მაისი, 2020
გლიხინგაპიუაბი მწერლებთან სპრიინგან - დარჩი სახლში!

